Salvador Espriu i «La Pell de Brau»

Autor:
Data de publicació: 20-05-2024

L’exbatlle d’Arenys de Mar i economista Miquel Rubirola ens fa saber el seu punt de vista sobre la proposta de Salvador Espriu i la seva «Pell de Brau».

El dia 17 de maig de 1963 Salvador Espriu va adreçar una lletra al doctor Joan Colomines i Puig en la qual li deia: “Vaig escriure La Pell de Brau, entre altres raons, perquè no fos dit, repetint un pensament d’Ortega (allò que “solo mentes castellanas tienen capacidad adecuada para percibir el gran problema de una España unida”), que la perifèria no podia entendre la cèlebre Península en la seva complexa i profunda totalitat. Ara bé, crec –i cada dia ho veig més clar– que el diàleg amb Madrid és impossible. El Madrid d’ara, de demà i de sempre”.

Les paraules d’Espriu que he recordat de la carta a Colomines foren escrites l’any 1963 desprès de la publicació al 1960 de La Pell de Brau i haurien de deixar clar, en primer lloc, que aquesta obra d’Espriu no pot ser utilitzada, com ho és sovint des de fa molts anys, per uns i altres, amb superficialitat i en benefici d’una política de molt curta volada a favor de qualsevol tipus de diàleg amb Madrid.

Si no vaig errat, la demanda d’Espriu formulada l’any 1960 de “fer segurs els ponts del diàleg” comportava no només un intens prec per superar el drama de la guerra civil, sinó també una proposta d’organització de l’Estat i de les cultures ibèriques: la portuguesa, la castellana, la catalana, la basca i la gallega. Salvador Espriu prosseguia a La Pell de Brau l’anhel iberista del poeta Joan Maragall, clarament expressat a l’Oda a Espanya de 1898 –amb el seu final ben conegut: “Adéu Espanya”– i ben explícit en el títol del poema Himne Ibèric publicat per Maragall el 1906.

La idea iberista de Maragall, Espriu i d’altres era una doctrina política basada en el “Pactisme” que anava més enllà del significat literal que expressen els mots “pacte”, “negociació” o “transacció”. El “Pactisme” fou una filosofia política pràctica basada en una concepció del món polític peculiar del poble de Catalunya al llarg de la història. L’iberisme del pactisme català reclamava una estructura d’Estat polític que fes possible i consolidés una germanor entre tots els pobles i nacions de la Península Ibèrica, no només amb Espanya i menys encara exclusivament amb la

nació castellana. El president Francesc Macià va proclamar el 14 d'abril de 1931 la República Catalana a tall d'"Estat Català integrat en la Federació de Repúbliques Ibèriques".

En la base del profund desacord entre els polítics i intel·lectuals castellans i els seus homòlegs catalans en relació a un model d'Estat polític, hi ha la incomprensió del "pactisme català" i una manera de pensar Espanya allunyada dels fets històrics reals, ancorada en castellanes pretensions imperials, malgrat les derrotes, i farcida de tòpics sobre la suposada veritable cultura espanyola. El llibre d'Ortega y Gasset La España invertebrada, publicat l'any 1922, a què feia referència Espriu, és un model perfecte d'aquesta incapacitat de pensar Espanya en els termes com la pensen, dibuixen i proposen molts intel·lectuals i polítics catalans. Aquests intel·lectuals i polítics catalans basen les seves anàlisis i propostes en el pactisme democràtic entre les nacions ibèriques. I, com sabem, a l'actualitat, posen més accent en l'anhel d'un Estat català membre de la Unió Europea.

Miquel Rubirola

Arenys de Mar, 25 de setembre de 2023